Utbildningsutskottets betänkande

1980/81:3

med anledning av motion om utbildning av cirkus- och varietéartister

Motionen

1979/80:1291 av Ing-Marie Hansson m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen anhålla om att frågan om utbildning av cirkus- och varietéartister utreds samt att därvid en förläggning av utbildningen till Gävle kommun särskilt prövas.

Remissyttranden

Utskottet har inhämtat remissyttranden över motionen från universitets- och högskoleämbetet (UHÄ), skolöverstyrelsen (SÖ) och statens kulturråd. UHÄ har i sin tur remitterat motionen och fått svar från universitetet i Göteborg, danshögskolan samt scenskolan i Stockholm.

UHÄ erinrar om att UHÄ och statens kulturråd i skrivelse till regeringen den 2 oktober 1978 om utbildningen vid statens scenskolor anförde att utbildning av cirkus- och varietéartister inte kan ges inom ramen för scenskolornas utbildningsverksamhet. Utbildning av cirkus- och varietéartister är enligt UHÄ:s uppfattning en komplicerad fråga inte minst mot bakgrund av de synnerligen begränsade arbetstillfällena inom Sverige. Det är dessutom oklart för vilka specialiteter inom cirkuskonsten utbildning i institutionaliserade former skulle vara meningsfull. UHÄ anser att det är nödvändigt att beslutsunderlaget fördjupas och breddas innan frågan om en utredning övervägs. Detta bör ske genom kartläggning av utbildningsförhållandena i utlandet och genom en förutsättningslös prövning av förutsättningarna för cirkus- och varietéartistutbildning i Sverige.

Danshögskolan vill ifrågasätta om en utbildning av cirkus- och varietéartister bör ses fristående från frågan om en cirkusbyggnad eller ett cirkuscentrum. En satsning på utbildning inom cirkuskonsten torde kräva ett betydande ekonomiskt stöd från statens sida. En mindre omfattande och i nuvarande läge mer realistisk åtgärd kan enligt danshögskolan vara att undersöka möjligheterna att bidragsvägen stödja enskilda personers studier vid utländsk cirkusskola.

SÖ hänvisar till sitt yttrande år 1976 över ett medlemsförslag i Nordiska rådet om bl. a. utbildning av cirkusartister. I detta yttrande hade SÖ anfört tveksamhet till sådan utbildning med hänsyn till den begränsade arbetsmarknaden. Ett inordnande av cirkusartistutbildning i gymnasieskolan så som

föreslås i motionen skulle enligt SÖ:s uppfattning innebära behov av betydande ekonomiska insatser, då utbildningen bl. a. skulle kräva hög lärartäthet. I nuvarande ekonomiska läge anser SÖ att den i motionen föreslagna utredningen inte bör komma till stånd.

Statens kulturråd stryker under att cirkus och varieté är en viktig del av kulturområdet. På uppdrag av rådet genomförs en utredning om samhället och cirkusen, vilken beräknas vara klar vid årsskiftet 1980-1981. I denna behandlas dock inte utbildningen av artister för cirkus och varieté. Kulturrådet anser att utbildningsfrågan är komplicerad och att det därför är nödvändigt att utreda den. Därvid måste övervägas vilka artistiska specialiteter utbildningen skall omfatta och på vilken nivå den skall ges. Det går inte att, som i motionen, begränsa sig till gymnasienivån, då denna typ av utbildning ofta måste påbörjas mycket tidigt. Kulturrådet anser vidare att motsvarande utbildningar utomlands bör studeras. Utbildning av cirkus- och varietéartister finns bl. a. på Cuba, i Frankrike och i vissa östeuropeiska stater. I utredningsarbetet bör möjligheterna till samnordiska insatser på högskolenivån prövas och möjligheterna till samarbete med utomnordiska länder undersökas.

Utskottet

En utredning om utbildning av cirkus- och varietéartister yrkas i motion 1979/80:1291. Motionärerna diskuterar möjligheten att ge utbildning för cirkus- och varietéartister genom en ettårig specialkurs inom gymnasieskolan. I den föreslagna utredningen bör enligt motionärernas mening särskilt prövas om en sådan utbildning kan förläggas till Gävle kommun, där anläggningar i Furuviksparken – vilka tidigare använts för cirkusverksamhet – skulle kunna utnyttjas.

Motionen har remitterats till universitets- och högskoleämbetet (UHÄ), skolöverstyrelsen (SÖ) och kulturrådet. UHÄ har i sin tur remitterat motionen till vissa högskoleenheter.

UHÄ anser att förutsättningarna för en eventuell utredning om utbildning i Sverige av cirkus- och varietéartister inte är klara. Det är bl. a. osäkert vilka specialiteter som avses. Frågan kompliceras även av de synnerligen begränsade arbetstillfällena för sådana artister. Beslutsunderlaget för frågan om en utredning måste därför fördjupas och breddas. Danshögskolan stryker under att cirkusutbildning torde vara mycket kostsam och för fram som ett alternativ att ge bidrag till enskilda personers studier vid utländsk cirkusskola. I nuvarande ekonomiska läge avstyrker SÖ en utredning om cirkus- och varietéutbildning, då sådan utbildning sannolikt skulle innebära behov av betydande ekonomiska insatser. Kulturrådet anför, liksom UHÄ, att frågan om utbildning av cirkus- och varietéartister är komplicerad. Kulturrådet tillstyrker därför en utredning, i vilken samnordiska insatser bör prövas

och samarbete med utomnordiska länder undersökas.

Utskottet vill för sin del ansluta sig till remissinstansernas bedömning att frågan om utbildning inom landet av cirkus- och varietéartister kompliceras av många olika faktorer. Utskottet finner också att det i dag inte finns ekonomiska förutsättningar för en satsning på inhemsk cirkus- och varietéutbildning, som av flera olika skäl kan förväntas bli kostsam. Mot denna bakgrund kan utskottet inte tillstyrka en utredning av det slag som begärs i motion 1979/80:1291, varför motionen bör avslås av riksdagen.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

att riksdagen avslår motion 1979/80:1291.

Stockholm den 6 november 1980

På utbildningsutskottets vägnar
STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Stig Alemyr (s), Bengt Wiklund (s), Rune Rydén (m), Helge Hagberg (s), Sven Johansson (c), Lennart Bladh (s), Birgitta Rydle (m), Kerstin Göthberg (c), Karl-Erik Häll (s), Jörgen Ullenhag (fp), Gunnel Liljegren (m), Torsten Karlsson (s), Larz Johansson (c), Lars Svensson (s) och Olle Grahn (fp).

GOTAB 65740 Stockholm 1980